

Aan : Burgemeester en Wethouders
Van : Medewerker spelen buitendienst, Remco de Vos
Beleidsmedewerker onderwijs en sport & bewegen, Rik van Leeuwen
Beleidsmedewerker gezondheid en preventie, Marleen Blokland
Groenbeheerder, Matthijs van den Bos
Zaak : 2023-0173183
Datum : 23 mei 2024
Betreft : evaluatie speelruimteplan 'Buitenspelen, ja leuk!'

Inleiding

Het speelruimteplan van de gemeente Hardinxveld-Giessendam wordt herzien. Het huidige plan dateert uit 2011. Veel van de genoemde doelen zijn gehaald zoals het inlopen van de achterstanden in het beheer en de renovatie. Niet alles wat in het plan is omschreven is ook uitgevoerd.

Het huidige plan is vastgesteld op 16 januari 2012. We evalueren het bestaande speelruimteplan en trekken hieruit lessen om mee te nemen met de herziening.

Doel speelruimteplan

Het speelruimteplan 'Buitenspelen, ja leuk!' is vooral een strategisch en tactisch plan. In de inleiding staat het doel van het plan omschreven;

De gemeenteraad heeft op 30 oktober 2008 besloten de 'nota speelplaatsenbeleid Hardinxveld-Giessendam' uit het jaar 2000 te actualiseren en daarna bestuurlijk vast te stellen. Op dit plan moet worden teruggevallen bij vragen over speelvoorzieningen, verzoeken voor speelplekken en andere aspecten van de speelruimte. Het speelruimteplan geeft ook inzicht in de kosten van passend beheer, onderhoud en vervanging van speelplaatsen.

Speelbeleidsuitgangspunten

In hoofdstuk 1 staat een samenvatting van alle (speel)beleidsuitgangspunten genoemd. Eerst wordt het uitgangspunt genoemd waarna deze worden geëvalueerd.

Beleidsuitgangspunt 1. *De gemeente onderkent het recht en het belang van speelruimten in de gemeente en wil zowel het informele als het formele spelen voor 0- tot 18-jarigen stimuleren.*

Evaluatie punt 1. *Recht is erkent door opvolging te geven aan het plan. Na de vaststelling van het plan is ingezet op het inlopen van de achterstanden in het onderhoud en de renovatie. Bij de renovatie is altijd aandacht geweest voor zowel het formele als het informele spel.*

Beleidsuitgangspunt 2. *De gemeente wil voldoende ontwikkelingsmogelijkheden aan de kinderen, jeugd en jongeren bieden door voldoende variatie in de inrichting van speelplaatsen en ontmoetingsplaatsen aan te bieden.*

Evaluatie punt 2. *Via het streefbeeld speelplekken (tekening met hierop de bestaande, weg te halen en nieuw aan te leggen speelplekken) is uitvoering geven aan dit doel. In totaal zijn in de periode 2011 t/m 2023 in de gemeente 4 speelplekken opgeheven en 9 speelplekken en trap- en speelvelden aangelegd. In totaal zijn er in de gemeente 43 speelplekken en 16 trap- en speelvelden.*

Beleidsuitgangspunt 3. *De gemeente wil, om nu en in de toekomst de kwantiteit en kwaliteit te waarborgen, de in dit beleidsplan opgenomen uitgangspunten voor informele speelruimte hanteren.*

- Evaluatie punt 3. Bij informele speelruimte wordt bij nieuwe aanleg van woonwijken de normen gehanteerd die in het speelruimteplan zijn beschreven.*
- Beleidsuitgangspunt 4. Bij ontwerp en herindeling van verblijfsgebieden wordt nagegaan hoe de bespeelbaarheid hiervan kan worden verhoogd.*
- Evaluatie punt 4. Aan dit punt wordt nog te weinig invulling gegeven. De openbare ruimte staat onder druk er worden vanuit allerlei richtingen ruimteclaims gelegd. Zoals het aantal parkeerplaatsen, de oppervlakte open water, rijwegen en voetpaden, het groen. Daarnaast leggen projectontwikkelaars druk op het ontwerpproces om geen onrendabele ruimte te realiseren hierdoor zijn er weinig onrendabele ruimtes waarin informeel spel kan plaatsvinden.*
- Beleidsuitgangspunt 5. De gemeente wil, om nu en in de toekomst de kwantiteit, de kwaliteit en de spreiding te waarborgen, de in dit beleidsplan opgenomen uitgangspunten voor formele speelruimte hanteren.*
- Evaluatie punt 5. Bij formele speelruimte worden de normen gehanteerd zoals afgesproken om de kwantiteit en de kwaliteit te hanteren. Op sommige plekken zijn op initiatief door buurtbewoners een nieuwe speelplek aangelegd waarbij de beslisboom werd toegepast. Bij vaststelling is het speelruimteplan door de gemeenteraad is het plan met een tekort vastgesteld. De gemeenteraad heeft vanaf 2021 de ontbrekende middelen € 25.000 ter beschikking gesteld. Door het aanvullen van de middelen is er voldoende budget om het gerealiseerde in stand te kunnen houden. Het budget voor de renovaties bedraagt nu € 90.000.*
- Beleidsuitgangspunt 6. Bij het ontwerpen en realiseren van speelplekken wordt rekening gehouden met medegebruik van de doelgroep met een beperking.*
- Evaluatie punt 6. Er is een positieve houding om met deze doelgroep rekening te houden. Met het verspreiden van de brief met aankondiging en de enquête kunnen de ouders of verzorgers van kinderen met een beperking zich kenbaar maken. Slecht af en toe wordt dit aangegeven en kan er met het maken van het ontwerp rekening mee worden gehouden.
Het budget is bv niet toereikend genoeg of het ontbreekt aan voldoende ruimte. Er zijn subsidies beschikbaar om deze doelgroep meer te kunnen bedienen. Hier zou meer gebruik van kunnen worden gemaakt.*
- Beleidsuitgangspunt 7. Speeltuinenverenigingen en buurtverenigingen die kunnen voorzien in de behoefte aan speelruimte worden in overleg in het speelruimteplan betrokken.*
- Evaluatie punt 7. We kennen in ons dorp 1 speeltuinenvereniging namelijk de Natuurspeeltuin 't Weitje. Deze vereniging regelt en onderhoud de speelplek. Zo openen en sluiten ze de natuurspeelplaats en houden toezicht. Ook verzorgen zij het klein onderhoud aan de speeltuin en het gebouw. Contacten tussen gemeente en vereniging zijn goed. De speelplek wordt bij mooi weer erg goed bezocht.
Aan de Rijnstraat wordt het beachvolleybalveld onderhouden door vrijwilligers.

Op een ander niveau zorgen bewoners er een buurtje voor het openen en sluiten van de zandbak. Het openen en sluiten van de zandbak is een voorwaarde om de voorziening in stand te houden.

De gemeente, vereniging en bewoners in een buurt kunnen elkaar nog meer versterken.*

Beleidsuitgangspunt 8. In overleg met schoolbesturen wordt bepaald of schoolpleinen worden betrokken bij het openbare speelvoorzieningsniveau.

Evaluatie punt 8. Op veel schoolpleinen kunnen tot het vertrek van de laatste leerkracht worden gebruikt om op te spelen. Er is 1 openbaar schoolplein en die is gelegen bij de Koningin Wilhelminaschool aan de Merwedestraat. De plek wordt door zowel de gemeente als de school onderhouden. Vanwege zoeklocatie voor de speelplek in de omgeving Schoolstraat / Boorstraat is enkele jaren het schoolplein gebruikt als speelplek. Door vandalisme en overlast heeft de school aangegeven niet verder te willen het openstellen van de plek in het weekend en in de avonden (sleutelbeheer toegangshek). Er zal een extra speelplek worden aangelegd bij de Boorstraat.

Beleidsuitgangspunt 9. De gemeente wil dat toekomstige stedenbouwkundige ontwikkelingen worden getoetst aan de in dit beleidsplan opgenomen uitgangspunten voor speelruimten. Waar mogelijk wordt de behoefte aan speelruimte samen met de woningstichting of projectontwikkelaar ingevuld.

Evaluatie punt 9. Bij grotere woningbouwuitbreidingen wordt invulling gegeven aan de invulling van speelplekken / informele speelruimte. Zo is er voor de Blauwe Zoom een apart speelruimteplan opgesteld die onderdeel wordt van de bestemmingsplanprocedure. Bij de Dreesstraat en bij de IJzergieterij zijn en zullen extra speelplekken worden gerealiseerd.

Beleidsuitgangspunt 10. Dit speelruimteplan wordt vastgesteld voor een periode van tien jaar en na vijf jaar geëvalueerd.

Evaluatie punt 10. De evaluatie na 5 jaar heeft niet plaatsgevonden. Jaarlijks zijn wel uitvoeringsplannen opgesteld. In de uitvoeringsplannen is onder andere aandacht gegeven aan evaluatie. Er was een continuproces van evaluatie en verbetering.

Jaarlijks een uitvoeringsplan

Het college heeft sinds 2011 jaarlijks een uitvoeringsplan van het speelruimteplan opgesteld. In het plan werd aandacht gegeven aan:

1. Evaluatie en terugkoppeling van eerder genomen besluiten.
2. De veiligheidsinspecties. Als vanuit de veiligheidsinspecties werd aangegeven op toestellen te vervangen of een speelplek te renoveren dan werden deze, als het niet in het regulier beheer kon worden meegenomen, genoemd in het uitvoeringsplan.
3. Vragen van kinderen en bewoners die meer het beleid raakte werden vermeld. Soms heeft dit geleid tot een andere prioriteitsstelling of de aanleg van een extra speelplek.
4. Het vervangingsschema met kostenraming van de te renoveren speelplekken.

Al deze punten zijn in totaal telkens in gezamenlijkheid afgewogen. Hiermee zijn prioriteiten gesteld en is het beschikbare budget verdeeld.

Aanpak van te renoveren of nieuw aan te leggen speelplekken / trap – en speelvelden

Het opstellen van het ontwerp van de speelplekken heeft in overleg met de omwonenden plaatsgevonden. Via een in de omgeving verspreide enquête zijn de wensen van kinderen geïnventariseerd op het gebied van spel en beweging. Ook konden omwonenden per plek aangeven welke aanbevelingen zij voor de speelplek en de directe omgeving van de speelplek hebben.

De gemeente heeft veelal de speelplekken met omgeving zelf ontworpen. Door deze aanpak sta je dicht bij de kinderen / omwonenden.

Kinderen en omwonenden zijn na de enquête via een inloopavond uitgenodigd om de ontwerpvoorstellen te bekijken. De resultaten van de enquête zijn gepresenteerd en in de planvorming verwerkt.

De inloopavonden (in het gemeentehuis) zijn over het algemeen goed bezocht. Bewoners en de kinderen / jongeren waarderen de aanpak omdat ze mee kunnen denken in de planvorming.

Deze aanpak is voor herhaling vatbaar.

Beheer en onderhoud

Afschrijvingstermijn van 10 jaar naar 15 jaar. Door keuze voor duurzame houtsoorten zoals acacia-robinia of het toepassen van stalen toestellen blijkt de aangepaste afschrijvingsperiode realistisch is. Valondergronden zoals kunstgras of rubber tegels verliezen na een periode van 10 tot 15 jaar de valdemping.

De inkoop van speel- en sporttoestellen en valondergronden zijn geregeld door vooral enkele leveranciers te kiezen waar de gemeente mee samen wil werken. Hierbij is gekeken naar de kwaliteit van de materialen, de plek waar ze de speeltoestellen produceren en de wijze waarop deze her te gebruiken is. De inkoop van de materialen past goed bij de wijze waarop de gemeente wil werken. Om via deze wijze te werken moet er wel worden afgeweken van het inkoopbeleid.

De inspectie van speel- en sporttoestellen en valondergronden vallen onder de controle van de NVWA en is geregeld via het besluit Warenwet attractie- en speeltoestellen. Een verplichte registratie. De inspectie wordt uitgevoerd door twee hiervoor opgeleide medewerkers van team Buitendienst. Vanuit de inspectie worden direct materialen besteld en werkopdrachten gemaakt voor reparatie en onderhoud. De gemeente voert de reparaties en het onderhoud zelf uit.

Door prijsstijgingen staan de benodigde middelen voor onderhoud en renovatie onder druk.

Grotere vervanging zoals een netconstructie bij 't Dok of Baaijensweer zijn via uitvoeringsplan uitgevoerd.

Ervaringen

De vrijwilligers van de Natuurspeeltuin 't Weitje zijn al jaren actief en verzorgen naast de opening en het sluiten van de speeltuin ook het toezicht. Er zijn goede contacten met name bij de uitvoerenden.

Beachvolleybalveld Rijnstraat. Het veld is aangelegd en wordt onderhouden door vrijwilligers. Het onderhoud en de vernieuwing staat onder druk. Er komen meldingen binnen van een verwaarloosde omgeving. Het zou overwogen kunnen worden om de velden onder te brengen bij een sportvereniging of op te nemen in het beheer van de gemeente.

Calisthenicsbaan Schapedrift, aangelegd in 2019. Een waardevolle toevoeging als sportelement. Tot stand gekomen met behulp van een MAG subsidie. De baan wordt erg veel gebruikt en is in 2021 aangevuld met enkele kleine toestellen.

Jeu de Boulesbaan Jupiterstraat aangelegd in 2020. Het idee en initiatief komt vanuit de recreatiecommissie Jupiterflat. De baan is ook tot stand gekomen met behulp van een MAG subsidie. Baan wordt vooral gebruikt door de bewoners van de Jupiterflat.

Trapveld Peulenplein. Door het college is besloten om het trapveld aan te leggen op de voormalige locatie aan het Peulenplein. De keuze om de voetbalkooi aan te leggen op deze locatie is voortgekomen de flinke tegenstand vanuit de bewoners van de beoogde locatie aan de Merwedestraat. Na de hand zijn er meldingen vanuit de omgeving Peulenplein ontvangen over geluidsoverlast. Het inpassen van een dergelijke voorziening in een bestaande woonomgeving is een moeizaam proces.

Trapveld achter sporthal Wielewaal. Het veld wordt jaarlijks gebruikt voor de Speel-Inn (Servanda). Het veld wordt ieder jaar stuk gespeeld.

Nieuwe inzichten / vraagstukken

Door het vaststellen van het speelruimteplan met een tekort aan middelen is in eerste instantie aandacht gegeven aan het inlopen van de achterstanden. Hierdoor is er weinig tot geen invulling gegeven aan speelpraktijken / speelaanleidingen en ontmoetingsplekken voor jongeren.

Bewegen is niet alleen verstandig voor kinderen en jongeren (0 t/m 18 jaar) maar goed voor alle leeftijden. Met de herziening van het speelruimteplan kan er voor worden gekozen de doelgroep te verruimen.

Bij de herziening van het speelruimteplan kan meer dan nu het geval is een duidelijke koppeling worden gemaakt met het beleidsveld gezondheid, sport en jongerenwerk.

Conclusie

Het speelruimteplan heeft goed gewerkt en voldoende basis geboden voor de uitvoering. De jaarlijks opgestelde uitvoeringsplannen zorgden voor structuur.

De korte lijnen bij de inspectie en het onderhoud en reparatie zorgen voor schone, hele en veilige speelplekken.

Sociale component kan meer worden gebruikt / benut. Goede voorbeelden zijn de Speel-Inn, de calisthenicsbaan en Natuurspeeltuin 't Wietje. Maar ook via het onderhoud aan de beachvolleybalvelden en in het openen en sluiten van de zandbakken

De gemeente krijgt veel waardering voor de aanpak bij renovaties van speelplekken. Ook geven de inwoners aan dat de plekken er verzorgd bijliggen.

Evaluatie is opgesteld door:

Medewerkers spelen buitendienst, Remco de Vos en Bert Heikoop

Groenbeheerder, Matthijs van den Bos